

ВПЛИВ ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНУ СИТУАЦІЮ, ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ НА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ ТА СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ХВОРИМ НА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ: ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Івано-Франківська область відноситься до регіонів віддалених від зони активних бойових дій але із значною кількістю вимушених переселенців.

Наводимо фотофакти умов проживання вимушених переселенців.

Джерела:

1.<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=Q6wc3MCS&id=92DA8EA846C3EDD492015180175E7C8CE6747153&thid=OIP.Q6wc3MCSagxP0VdHFzYQvwHaE8&mediaurl=>

2.<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=Q6wc3MCS&id=92DA8EA846C3EDD492015180175E7C8CE6747153&thid=OIP.Q6wc3MCSagxP0VdHFzYQvwHaE8&mediaurl=>

3.<https://www.google.com/search?q=%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C+%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%>

На першому етапі дослідження аналізувалися дані Івано-Франківського обласного центру контролю та профілактики захворювань щодо стану санітарно-епідеміологічної ситуації в регіоні за період 2021 рік – перше півріччя 2024 року. Отримані дані наведено в табл.1.

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на наступне.

Контроль якості води. З метою контролю якості води у водоймах I категорії проведено відповідно наступну кількість досліджень: 161, 129, 176, 129. За хімічним складом не відповідала нормативу 1,9% проб у 2021 році. За бактеріологічним складом не відповідала нормативу відповідно наступна частка проб: 3,1%, 1,6%, 9,7%, 38,8%.

З метою контролю якості води у водоймах II категорії проведено відповідно наступну кількість досліджень: 559, 556, 571, 876. За хімічним складом не відповідала нормативу наступна частка проб: 2,1%, 2,3%, 1,4%, в 2024 році всі проби відповідали нормативу. За бактеріологічним складом не відповідала нормативу відповідно наступна частка проб: 1,1%, 0,2%, 1,4%, в 2024 році всі проби відповідали нормативу.

З метою контролю якості води в джерелах централізованого водопостачання населення проведено відповідно наступну кількість проб: 2162,

9919, 11279, 4219. За хімічним складом не відповідала нормативу наступна частка проб: 5,2%, 1,5%, 1,3%, 0,6%. За бактеріологічним складом не відповідала нормативу відповідно наступна частка проб: 13,5%, 1,9%, 3,1%, 0,1%.

З метою контролю якості води в джерелах децентралізованого водопостачання населення проведено відповідно наступну кількість проб: 356, 235, 231, 3493. За хімічним складом не відповідала нормативу наступна частка проб: 0,6%, 2,1%, 2,6%, 5,5%. За бактеріологічним складом не відповідала нормативу відповідно наступна частка проб: 1,4%, 1,7%, 1,7%, 4,4%.

Контроль якості повітря.

Кількість проб атмосферного повітря міських поселень відповідно склала: 7404, 5815, 5484, 3350. Частка проб, яка за хімічним складом не відповідала нормативу відповідно склала: 2,8%, 2,7%, 3,6%, 0,9%.

Кількість проб атмосферного повітря сільських поселень відповідно склала: 4684, 3863, 4191, 2258. Частка проб, яка за хімічним складом не відповідала нормативу у 2024 склала 0,4%. В інші роки всі проби відповідали нормативу.

Контроль якості ґрунту. Всього проведено досліджень відповідно 249, 297, 248, 192. Дослідження ґрунту проводилося із місць зберігання токсичних відходів, із зони житлових масивів та зони дитячих майданчиків та закладів. Виявлено невідповідність нормативу за хімічним складом по одній пробі в 2021 та 2022 роках.

Контроль якості та безпека продуктів харчування. За представленими оперативними даними всього проведено досліджень відповідно 4401, 2367, 48,10, 2644. Питома вага проб, які не відповідали нормативам відповідно склала: 0,77%, 0,76%, 0,89%, 0,15%.

Отримані результати вказують на те, що війна проти російської воєнної агресії не вплинула на стан санітарно-епідеміологічної ситуації в регіоні.

Далі аналізувалися представлені центром дані щодо захворюваності населення області на інфекційні хвороби. Отримані дані представлено в табл.2.

Таблиця 1

Характеристика санітарно-епідемічної ситуації

Показник	2021 рік			2022 рік			2023 рік			6-ть місяців 2024 року		
	Всього аналізів	Не відповідає стандарту (нормативу)		Всього аналізів	Не відповідає стандарту (нормативу)		Всього аналізів	Не відповідає стандарту (нормативу)		Всього аналізів	Не відповідає стандарту (нормативу)	
		1	2		1	2		1	2		1	2
Характеристика якості води												
Проби води з водойм I категорії	161	3	5	129		2	176		17	129	-	50
Проби води з водойм II категорії	559	12	6	556	13	1	571	8	8	876	-	
Проби води із джерел централізованого водопостачання населення	2162	113	293	9919	148	189	11279	146	354	4219	25	5
В тому числі:												
- Комунальні	1146	-	5	7817	40	15	9033	12	50	4040	11	5
- Відомчі	145	-	5	295	-	2	242	1	1	107	2	-
- Сільських водопроводів	117	8	1	68	14	4	120	21	5	72	12	-
Проби води із джерел децентралізованого водопостачання населення	356	2	5	235	5	4	231	6	4	3493	191	154
Характеристика якості повітря												
Проби атмосферного повітря міських поселень	7404	210	-	5815	154	-	5484	198	-	3350	30	-
Проби атмосферного	4684	-	-	3863	-	-	4191	-	-	2258	10	-

повітря сільських поселень												
Характеристика якості ґрунту												
Всього проведено досліджень	249	1	-	297	1	-	248	-	-	192	-	-
В тому числі												
- в місцях зберігання токсичних відходів	10	-	-	22	1	-	14	-	-	9	-	-
- території вирощування сільськогосподарської продукції	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- території в місцях застосування пестицидів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ґрунт у зоні житлових масивів	103	-	-	301	-	-	393	-	-	62	-	-
- дитячих майданчиків та закладів	93	-	-	80	-	-	77	-	-	38	-	-
Якість та безпека продуктів харчування/ проби харчових продуктів та продовольчої сировини, що не відповідали нормативам за мікробіологічними показниками												
Усього проб	4401			2367			4810			2644		
Не відповідали нормативам	34			18			43			4		
Питома вага проб, які не відповідали нормативам, %	0,77			0,76			0,89			0,15		

Примітка: 1 - за санітарно-хімічними, 2- бактеріологічними показниками.

Таблиця 2

Захворюваність населення на інфекційні хвороби*Захворюваність населення в розрахунку на 100 тис відповідного населення*

Відповідно наказу Міністерства охорони здоров'я України 30 липня 2020 року № 1726 який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 грудня 2020 р. за № 1333/35616 «Перелік інфекційних хвороб, що підлягають реєстрації»

Захворювання	2020 рік		2021 рік		2022 рік		2023 рік		6-ть місяців 2024 року	
	діти	дорослі	діти	дорослі	діти	дорослі	діти	дорослі	Діти	дорослі
Ботулізм	-	-	-	0,01	-	0,03	-	0,03	-	0,01
Бруцельоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вірусна хвороба Чикунгунья	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вірусні геморагічні гарячки невідомої етіології	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Віспа (натуральна)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Віспа (вітряна)	45,10	0,99	34,91	0,41	25,85	0,55	70,96	1,45	103,75	1,67
Вроджений сифіліс	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вроджені інфекції: Хвороба, яку спричинює вірус Зіка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гарячка денге	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гарячка Західного Нілу	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гонококова інфекція	-	-	-	-	-	0,16	-	0,13	-	0,04
Гострий гепатит А	0,07	0,07	-	0,01	0,14	-	0,50	0,30	3,06	0,50
Гострий та хронічний гепатит В	0,04	0,66	-	0,29	0,04	0,84	0,07	0,86	0,04	0,33
Гострий поліомієліт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гострий та хронічний гепатит С, Е, D	0,04	0,98	-	0,49	0,07	0,83	-	0,69	-	0,39
Гранулоцитарний анаплазмоз людини	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грип	3,57	1,45	-	-	1,62	1,07	2,56	0,74	1,08	0,51
Дирофіляріоз	-	-	-	-	-	-	-	0,01	-	-
Дифтерія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ентерит, спричинений <i>Yersinia enterocolitica</i>	0,04	-	-	0,01	-	-	0,04	0,01	-	-
Ентерогеоморагічна <i>Escherichia coli</i> інфекція	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Епідемічний паротит	0,15	-	0,11	0,01	0,14	0,01	0,14	-	-	-
Ехінококоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Жовта гарячка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кампілобактеріальний ентерит	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кашлюк	1,82	-	-	-	0,18	-	1,12	-	26,06	0,16
Кір	0,18	0,01	-	-	-	-	0,04	-	0,04	-
Кліщовий енцефаліт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Коронавірусна хвороба (COVID-19)	54,71	305,42	175,70	582,02	233,21	449,82	33,30	67,82	9,32	13,25

Краснуха	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Крим-Конго геморагічна гарячка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Криптоспоридіоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ку-гарячка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сифіліс	-	-	-	0,23	0	0,24	-	0,16	-	0,07
Сказ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Скарлатина	3,24	0,01	1,53	0,07	1,22	0,01	40,18	0,08	20,09	0,01
Лейшманіоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Лептоспіроз	-	0,04	-	0,11	-	0,06	0,04	0,24	-	0,04
Лістеріоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,01
Лямбліоз	3,06	0,57	4,70	0,77	5,15	1,09	5,72	1,29	1,30	0,46
Малярія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Менінгококова інфекція	-	-	0,04	-	0,04	0,01	0,11	0,01	0,14	0,01
Моноцитарний ерліхіоз людини	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Пневмококові інфекції (у т.ч. Пневмонія стрептококова, групи В)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Правець	-	-	-	-	-	-	0,04	-	0,04	-
Природжений токсоплазмоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сальмонельоз	0,51	0,93	1,24	0,41	0,94	0,62	0,54	0,36	0,25	0,04
Сибірка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Токсоплазмоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трихінельоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Туберкульоз органів дихання	0,29	2,28	0,69	2,24	0,43	2,77	0,47	3,44	0,22	1,59
Туберкульоз інших органів	-	0,09	0,29	0,06	0,04	0,16	0,07	0,10	0,07	0,06
Туляремія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тяжкий гострий респіраторний синдром (ТГРС)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хантавірусна інфекція	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хвороба Кройцфельда-Якоба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хвороба Лайма	0,18	0,21	0,18	0,15	0,65	1,10	0,94	0,82	0,25	0,21
Хвороба легіонерів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Черевний тиф та паратиф	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Чума	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Шигельоз	0,04	-	0,04	-	0,04	0,01	0,04	0,04	0,04	-
Смертність населення внаслідок інфекційних хвороб										
	2020		2021		2022		2023		Перше півріччя 2024	
Померло дорослих, кількість	-	809	-	2293	-	550	-	74	-	54
Показник на 100 тис дорослого населення	-	60,0	-	169,9	-	40,8	-	5,5	-	4,0
Померло дітей,	1	-	4	-	3	-	1	-	-	-

кількість										
Показник на 100 тис дитячого населення	0,4	-	1,5	-	1,1	-	0,4	-	-	-

Аналіз наведених в табл.2 даних вказує на наступне.

Захворюваність дорослого населення на інфекційні хвороби.

У 2023 році зростання показника захворюваності у зрівнянні з 2020 роком на: ботулізм з показником 0,03, віспа (вітряна) – в 1,5 разу з показником 1,45, гепатит А – в 4,3 разу з показником 0,5 (за перше півріччя 2024 показник захворюваності склав 0,5), гострий та хронічний гепатит В – в 1,35 разу з показником 0,89, скарлатина – в 8,0 разів з показником 0,08, лептоспіроз – в 6,0 разів з показником 0,24, лямбліоз – в 2,26 разів з показником 1,29, туберкульоз органів дихання - в 1,51 разу з показником 3,44, хвороба Лайма – в 3,09 разу з показником 0,82.

У 2023 році зниження показника захворюваності у зрівнянні з 2020 роком: гострий та хронічний гепатит С, Е, D – в 1,4 разу з показником 0,69, грип – в 1,96 разу з показником 0,74, коронавірусна хвороба (COVID-19) – в 4,5 разу з показником 67,82, сальмонельоз – в 2,58 разу з показником 0,36,

Захворюваність дитячого населення на інфекційні хвороби.

У 2023 році зростання показника захворюваності у зрівнянні з 2020 роком: віспа (вітряна) – в 1,6 разу з показником 70,96, гепатит А- в 7,1 разу з показником 0,5 (за перше півріччя 2024 року показник захворюваності склав 3,06, що в 43,7 разу перевищує показник 2020 року), гострий та хронічний гепатит В – в 1,75 рази з показником 0,07, скарлатина – в 12,4 разу з показником 40,18, лямбліоз – в 1,87 разу з показником 5,72, сальмонельоз в – 1,06 разу з показником 0,54, туберкульоз органів дихання - в 1,62 разу з показником 0,47, хвороба Лайма – в 5,2 разу з показником 0,94.

У 2023 році зниження показника захворюваності у зрівнянні з 2020 роком: грип – в 1,39 разу з показником 2,56, кір – в 4,5 разу з показником 0,04, коронавірусна хвороба (COVID-19) – в 1,64 разу з показником 33,3

Показник захворюваності залишився без змін: Ентерит, спричинений *Yersinia enterocolitica* з показником 0,04.

При цьому: гонококова інфекція реєструвалася серед дорослого населення у 2022 та 2023 роках з показниками відповідно 0,16 та 0,13; сифіліс реєструвався серед дорослого населення у 2021, 2022 та 2023 роках з показниками відповідно 0,23, 0,24 та 0,16; дирофіліаріоз реєструвався у дорослого населення у 2023 році з показником 0,01; правець реєструвався у дітей у 2023 та 2024 роках з показниками 0,04. Менінгококова інфекція реєструвалася у 2021 році серед дітей з показником 0,04, у 2022 році серед дітей і дорослих із показниками відповідно 0,04 та 0,01, у 2023 році серед дітей і дорослих із показниками відповідно 0,11 та 0,01, у 2024 році серед дітей і дорослих із показниками відповідно 0,14 та 0,01.

Смертність дорослого населення. За роками дослідження в наслідок інфекційних хвороб померла наступна кількість дорослого населення: 809, 2293, 550, 74, 54. Відповідно найвищий показник було зареєстровано у 2021 (169,9) році, а найменший у 2023 (5,5) році.

Смертність дитячого населення. Було зареєстровано наступну кількість випадків смертності дітей в наслідок інфекційних хвороб: 2020 рік – 1, 2021 рік – 4, 2022 рік – 3, 2023 рік – 1.

Далі аналізувалися ресурси з надання медичної допомоги населенню при інфекційних хворобах, представлені дані наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Ресурси з надання медичної допомоги населенню при інфекційних хворобах

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	9-ть місяців 2024 року
Амбулаторна допомога дорослому населенню					
Кількість спеціалізованих кабінетів	20	20	20	20	20
Кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання допомоги дорослому населенню	41,75	34,75	36,0	26,25	26,0
Забезпеченість посадами на 10 тис дорослого населення	0,31	0,26	0,27	0,19	0,19
Амбулаторна допомога дитячому населенню					
Кількість спеціалізованих кабінетів	7	8	8	9	9
Кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання допомоги дитячому населенню	6,5	6,5	4,75	3,75	2,5
Забезпеченість посадами на 10 тис дитячого населення	0,23	0,23	0,18	0,14	0,09
Стаціонарна допомога дорослому населенню					
Кількість ліжок інфекційного профілю для дорослих	650	915	360	265	260
Забезпеченість ліжками на 10 тис дорослого населення	4,72	6,74	2,67	1,96	1,93
Кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання допомоги дорослому населенню	30,0	32,0	33,25	43,75	48,5
Кількість госпіталізованих хворих	9523	13458	9634	9038	6721
Робота ліжка, кількість днів на рік	270,0	213,8	189,0	268,7	207,2
Стаціонарна допомога дитячому населенню					
Кількість ліжок інфекційного профілю для дітей	210	86	110	115	108
Забезпеченість ліжками на 10 тис дитячого населення	7,82	3,12	3,71	4,26	4,01

Кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання допомоги дитячому населенню	9,25	9,0	10,0	10,25	10,5
Кількість госпіталізованих хворих	3122	2096	2068	3044	2142
Робота ліжка, кількість днів на рік	114,0	110,3	150,3	176,6	151,2
Інші ресурси					
Кількість бак лабораторій	15	14	14	13	13
Кількість посад лікарів лаборантів бак лабораторій	26,5	26,5	29,5	32,5	34,5
% укомплектованість посад лікарів лаборантів	86,8	86,8	88,1	73,85	70,0
Кількість посад лаборантів бак лабораторій	85	85	78	70	74
% укомплектованість посад лаборантів	94	95,3	95,0	94,3	93,2

Аналіз наведених в табл.3 даних вказує на наступне.

Ресурси для надання спеціалізованої медичної допомоги дорослому населенню. Кількість спеціалізованих кабінетів для надання амбулаторної допомоги в області складала 20, але при цьому кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання допомоги дорослому населенню скорочена в 1,6 разу і склала в 2024 році 26,0 посад з рівнем забезпеченості ними 0,19. Кількість ліжок інфекційного профілю для дорослих скорочена в 2,5 разу з їх кількістю в 2024 році 260 що складає забезпеченість ліжками в розрахунку на 10 тис дорослого населення- 1,93. Кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання стаціонарної допомоги дорослому населенню збільшена в 1,6 разу і становить в 2024 році 48,5. Кількість госпіталізованих хворих скоротилася в 1,05 разу і в 2023 році склала 9038. Кількість госпіталізованих хворих за дев'ять місяців 2024 року склала 6721. При цьому робота ліжка в 2023 році практично відповідала показнику 2020 року - 268,7 днів на рік. Найнижчий показник роботи госпітального ліжка зареєстровано в 2022 році - 189,0 днів на рік.

Ресурси для надання спеціалізованої медичної допомоги дитячому населенню. Кількість спеціалізованих кабінетів для надання амбулаторної допомоги дитячому населенню збільшена на 2 і склала 9. Але при цьому кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання амбулаторної допомоги дитячому населенню скорочена в 2,6 разу і склала 2,5, що в середньому становить 0,39 посади на спеціалізований кабінет. Кількість госпітальних ліжок інфекційного профілю для дітей скорочена в 1,94 разу і становить в 2024 році 108. При цьому кількість посад лікарів-інфекціоністів для надання стаціонарної допомоги дитячому населенню збільшена на 1,25 посади і склала 10,5 посади. Кількість госпіталізованих хворих дітей коливається від 2068 в 2022 році до 3122 в 2020 році. За дев'ять місяців 2024 року кількість госпіталізованих хворих дітей

склала 2142. Робота ліжка коливається від 110,3 в 2021 році до 176,6 днів на рік в 2023 році. За дев'ять місяців 2024 року ліжко працювало 151,2 днів.

Інші ресурси. Кількість бактеріологічних лабораторій скорочена на дві і в 2024 році склала 13. При цьому кількість посад лікарів лаборантів бактеріологічних лабораторій збільшена в 1,3 разу і склала 34,5 з рівнем їх укомплектованості 70,0%. Кількість посад лаборантів бактеріологічних лабораторій скорочена в 1,17 разу і склала 74,0 з рівнем їх укомплектованості 93,2%.

Проведений аналіз дає можливість говорити про негативний вплив війни проти російської воєнної агресії на санітарно-епідеміологічний стан та рівень захворюваності населення віддаленого від зони активних бойових дій регіону яким є Івано-Франківська область.